

Romarbrevet Kapitel 11. Övers och komm: Bo Giertz

Romarbrevet Kapitel 11 Israel har inte blivit förkastat (Rom 11:1–12)

Översättning

Nu frågar jag: Har då Gud förskjutit sitt folk? Nej visst inte! Också jag är ju en israelit, av Abrahams säd och Benjamins stam. Gud har inte förskjutit sitt folk, det som han utvalde. Eller vet ni inte vad Skriften säger i berättelsen om Elia? Han ropar till Gud och anklagar Israel: ”Herre, de har dräpt dina profeter, de har rivit ner dina altaren. Jag ensam har lämnats kvar, och de står efter mitt liv.” Men vad får han för budskap från Gud? ”Jag har sparat åt mig sju tusen män, som inte böjt knä för Baal.” På samma sätt finns det också nu, i vår tid, en kvarleva, utvald av nåd. Men är det av nåd, så är det längre genom gärningar, annars vore nåden icke längre nåd.

Hur är det alltså? Vad Israel söker, det har det inte funnit. Men de utvalda har funnit det. De andra har blivit förstockade, så som det står skrivet: Herren har givit dem en sömndrucken ande, ögon som inte kan se och öron som inte kan höra, allt intill den dag som i dag är. Och David säger:

Låt deras bord bli en snara och ett giller, låt dem fångas och få sina gärningars lön. Låt deras ögon förmörkas så att de inte kan se. Låt deras rygg beständigt vara böjd.

Nu frågar jag: Fick de snubbla för att de skulle falla? Tvärtom. Deras felsteg blev till frälsning för hedningarna, och själva skulle de eggas till avund. Om nu deras felsteg blev till rikedom för världen och deras nederlag till rikedom för hedningarna, vad skall då inte hända, när de fulltaligt vänder tillbaka igen? Kommentar

Det kan nu tyckas som om Gud förkastat Israel. Löftet gällde dem som trodde, och Israel har icke velat tro. Betyder det att det är avfört ur Guds planer?

Paulus svarar nej. Israel har alltså en uppgift i frälsningens stora drama. Gud har icke förskjutit sitt folk. Guds trohet och hans vilja att frälsa sitt folk står kvar och visar sig på tre sätt.

Först så att det alltså finns en kvarleva av Israel, en trogen kärna, det sanna gudsfolket. Paulus pekar på sig själv. Han tänker på apostlarna och alla de judekristna, som är kärnan i kyrkan. Det är de som är det sanna Israel. Genom att förenas med dem blir nu också hedningarna Guds folk. Det har hänt förr att det sanna Israel såg ut som en försvinnande liten minoritet. Så var det på Elias tid. Men denna kvarleva var bäraren av Guds löften och av framtidshoppet.

För det andra säger Paulus, att Gud har en god avsikt med judarna när han gör hedningarna till sitt folk. Han vill ”egga Israel till avund”. Tre gånger återkommer Paulus till den tanken. Det är ju Israels Gud och Israels Messias, som de andra folken nu tillber och får välsignelse av. Det måste kunna öppna ögonen på judarna, som först av alla skulle ha rätt till detta om de bara ville ta emot det.

För det tredje pekar Paulus på en hemlighet, ett slutmål i Guds planer, som ännu är fördolt men som kommer att bli uppenbart: till slut skall hela Israel bli frälst och på den dagen kommer välsignelsen av Kristi verk att flöda också över de andra folken på ett sätt som de aldrig anat. Till den tanken återkommer Paulus. Här antyder han den bara. När han talar om judarnas ”nederlag” använder han ett ord som betyder att ge efter, bli besegrad, svika. Eftersom nederlaget betyder att folket förskingras (så att bara en kvarleva blir över) kan Paulus som motsats använda uttrycket ”fulltalighet”; de skall alla komma tillbaka.

Bakom detta faktum, att en rest av Israel har förblivit trogen, ser Paulus en Guds utkorelse. Han är ju själv det levande beviset på att allt beror på Guds barmhärtighet. Han har fått uppleva något, som han på inget vis hade förtjänat. Men också bakom Israels förstockelse ser Paulus Guds handlande. Det är en Guds dom. Skriften vittnar om den, säger Paulus och citerar Gamla Testamentet på sitt typiska vis. Vad Gud har sagt i gångna tider, det handlar också om oss i dag. Vad Gud sagt om sitt treskande folk genom Mose eller Jesaja, det tillämpar Paulus på sin tids judar. I vers 9 och 10 citerar han den 69 psalmen. Där hade lärjungarna funnit en profetisk skildring av Kristi lidande på Golgata. Vad psalmisten där säger om sina plågare, det tillämpar alltså Paulus på judarna som plågade och dödade sin Messias, Jesus Kristus.

Hedningarna och Israel (Rom 11:13–24)

Översättning

Det är till er hedningar jag nu talar. Eftersom det har blivit min lott att vara hedningarnas apostel, håller jag mitt ämbete högt, i hopp att kunna egga mina stamfränder till avund och kanske frälsa några av dem. Om redan deras förkastelse hade med sig försoning för världen, vad skall då deras upprättelse föra med sig, om inte att döda får liv? Är det första offerbrödet heligt, så är det också. Är roten helig, så är grenarna det med. Några av grenarna blev bortbrutna och du, som kommer från ett vilt olivträd, blev inympad bland dem, så att också du får din näring ur olivträdets mäktiga rot. Tro alltså inte att du är bättre än grenarna. Tro det, så är det ändå inte du som bär roten, utan roten som bär dig. Kanske du säger: grenarna blev bortbrutna för att jag skulle bli inympad. Javisst — för sin otros skull blev de bortbrutna, och för din tros skull får du vara kvar. Ha då inga höga tankar om dig själv, utan lev i fruktan. Har Gud inte skonat de naturliga grenarna, kommer han inte heller att skona dig. Här ser du Guds godhet och stränghet: stränghet mot dem som fick falla till marken och Guds godhet mot dig — om du håller fast vid Guds godhet; annars blir också du borthuggen. Vad de andra beträffar, så kommer också de att bli inympade, om de inte håller fast vid sin otro. Gud är ju mäktig att inympa dem igen. Ty om du har skurits bort ur det olivträd, som är vilt av naturen,

och mot naturen har blivit inympad i ett ädelt träd, så måste ju de så mycket lättare kunna inympas i sitt eget träd, där de av naturen hör hemma.

Kommentar

Paulus går nu vidare. Han har visat hur endast en kvarleva av Israel har förblivit trogen, medan den stora mängden avfallit. Nu visar han vad detta avfall har betytt för hedningarna och hur det till slut skall gå för Guds otroga folk.

Paulus vänder sig alltså till hedningarna. Också med dem hör han samman. Han är ju ”hedningarnas apostel”, och det är han stolt över. Han är stolt både över att få tjäna hedningarna och över att på den vägen kanske kunna ”egga s stamfränder till avund”, så att de förstår vad de gått miste om. Paulus är fullt och fast övertygad om att Gud har en god mening med det som skett. Genom att Israel vägrade att ta emot evangeliet, fördes det ut till hedningarna – snabbare och med större framgång än någon kunnat ana. Paulus kan här tala av egen erfarenhet. Gång på gång hade han fått s till judarna: Eftersom ni visar Guds budskap ifrån er, så går jag nu till hedningarna (Apg 13:46, 18:6, 28:28). Så har detta, att judarna sade nej till Kristus och korsfäste honom, betytt försoning för världen. Om nu deras förkastelse haft så goda följder, vad skall då inte kunna ske, när de vänder tillbaka och upprättas! Det kommer att betyda ”att döda får liv”. Med det menar Paulus att uppståndelsen och den nya världen skall komma. När Israel vänder åter, då är Guds plan med denna världen fullbordad. Och Paulus är övertygad, att Israel skall vända tillbaka. Trots avfallet är det ändå Guds utvalda folk. Paulus tar bilden av ”förstlingsbrödet”, det bröd som bakades av årets första ax och offrades till tack och till tecken att hela årsskörden och varje bröd som bakades av den blivit helgade åt Gud. Paulus tar en annan bild med samma innebörd: på en helig rot växer ett heligt träd. Förstlingsbrödet och roten motsvarar Israels fäder. De var gudsmän, helgade åt Gud. De och deras efterkommande har fått Guds löften. Därför är också den avkomma, som avfallit, alltjämt ”helig” i ordets ursprungliga betydelse: vigd och avskild åt Gud för att tjäna något av Guds syften.

Paulus varnar de hednakristna för att förhäva sig över judarna. Det är visserligen sant, att Kyrkan nu är Guds Israel. Men en kristen är Guds barn och hör till Guds folk, därför att han inympats som en gren av ett vilt träd på den äkta stammen, Israels stam. När Paulus använder den bilden, är han – som så ofta – helt behärskad av den verklighet han vill skildra. Han bryr sig inte om att bilden haltar. I verkligheten är det ju en kvist av något ädelt träd som ympas in på en stam av mindre ädelt slag. Men här är det tvärtom: det är roten och stammen och saven, som ger värde åt den främmande grenen. Därför skall den inympade grenen akta sig att förhäva sig över de grenar, som blivit bortbrutna.

Man kan inte undgå att tänka på hur mycket i historien som skulle ha sett annorlunda ut, om de ”kristna” folken hade tagit detta på allvar i sitt förhållande till judarna. Antisemitismen, förföljelserna och pogromerna skulle aldrig ha funnits. Den som förstått evangeliet, han vet, att judarna alltjämt lever under Guds utkorelse. De må vara hans problembarn, men de är inte mindre älskade för det.

Paulus påminner alltså om att det var för sin otros skull som somliga grenar blev bortbrutna. Och de som får vara kvar – ursprungliga eller inympade – de får vara kvar för sin tros skull, såframt de nu håller fast vid sin tro. Och de avbrutna grenarna kan ympas in på nytt, bara de inte håller fast vid sin otro. Vi ser här, att Pauli tankar om utkorelsen inte får fattas så, att frälsningen skulle ske automatiskt och att människan själv inte har något ansvar. Man kan avvisa evangeliet. Man kan hålla fast vid tron men också vid Guds godhet. Paulus säger inte ”hålla fast vid tron”. Det kunde förleda oss att se på tron som någonting vi presterar, något slags förtjänstfull egenskap hos oss själva. Nej, vad det gäller är att hålla fast vid Guds godhet. Här kommer ett oförtjänt erbjudande. Det kan man gripa om, och det skall man hålla fast. Vi kan aldrig förtjäna frälsningen, men väl förspilla den.

Hela Israel skall bli frälst (Rom 11:25–32)

Översättning

Bröder, det finns en hemlighet, som jag vill att ni skall veta för att ni inte skall bli självkloka. Förstockelse har drabbat en del av Israel, och så kommer det att vara tills hela skaran av hedningar har kommit in. När det skett, då skall hela Israel bli frälst, så som det står skrivet:

Från Sion skall förlossaren komma, han skall skaffa bort all ogudaktighet från Jakob, och detta skall bli mitt förbund med dem, när jag tar bort deras synder.

Ser vi på evangeliet, är de hans fiender, för er skull. Ser vi på utkorelsen, är de hans älskade, för fädernas skull. Ty sina nådegå och sin kallelse kan Gud inte ångra. Liksom ni förut var olydiga men nu har fått barmhärtighet genom deras olydnad, så är det nu de som varit olydiga, medan Gud förbarmat sig över er, för att nu de i sin tur skall få röna barmhärtighet. Så har Gud inneslutit dem alla under olydnaden, för att han skulle förbarma sig över dem alla.

Kommentar

Så kommer Paulus fram till det han hela tiden har sett som bakgrund och slutmål för Guds handlande med Israel. Det finns en hemlighet, ett Guds fördolda rådslut, som har blivit uppenbart för honom. Som apostel har han fått blicka in i Guds planer för att kunna predika evangelium i hela dess rikedom. Och nu vill han tala om denna Guds hemlighet – för att de hednakristna inte skall bli självkloka och inte inbilla sig att de har någon anledning att se ned på judarna. Den förstockelse som har drabbat Israel är nämligen något övergående. Den skall vara endast så länge som världsmissionens tid varar. Det kommer en dag, när ”hela skaran av hedningar har kommit in”. Det betyder inte att alla folk har blivit kristna, utan det betyder att evangeliet har nått ut över hela världen och att alla som ville ta emot har tagit emot. Gud har intet mera att vinna. Då kommer slutakten. Och i denna världens yttersta tid blir hela Israel frälst – så som det förutsatts av profeterna.

Så sammanfattar Paulus den kristna synen på judarna. Ser man på evangeliet, så är de – nu, tills vidare – Guds fiender. Paulus tillägger: ”för er skull” och syftar på vad han nyss sagt: vad judarna förkastade kom så mycket förr till hedningarna. Men ser vi på utkorelsen, så är judarna alltså Guds älskade. Gud ångrar inte sina gåvor och sin kallelse. Det är inte slut med hans barmhärtighet. Så som den kom hedningarna till del, så skall också judarna få del av den. Gud har ”inneslutit dem alla under olydnaden”, han har låtit förstörelsen drabba dem för deras otros och otacksamhets skull. Han har givit sitt goda åt hedningarna och gjort dem till sitt folk. Men han har inte glömt det folk, han en gång utvalde. Han håller det vid liv och för det på sina fördolda vägar mot ett mål som han har bestämt. Därför kan ingen utrota o och mot all sannolikhet fortsätter det sin vandring genom historien – mot det mål som Gud bestämt.

Lovsång till den Ofattbare (Rom 11:33–36)

Översättning

O vilket djup av rikedom och vishet och kunskap hos Gud! Hur outgrundliga är inte hans domar och hur outrannsakliga hans vägar! Vem har lärt känna Herrens tankar? Vem har fått bli hans rådgivare? Vem har först givit honom något, så att han nu har rätt till en gengåva? Av honom och genom honom och till honom är ju allting. Honom tillhör äran i evighet! Amen.

Kommentar

Paulus har nu nått slutet av brevets huvuddel, den där han lägger fram evangelium. Som en from jude slutar han med en ”doxologi”, ett lovprisande av Gud. Vad han tackar Gud för är just det som den ytliga allmänreligiositeten brukar uppleva som det stora problemet, det som ger anledning till så många bittra frågor och anklagelser mot Gud. Gud är obegriplig. Vi kan inte förstå hur han handlar. Hos honom finns ett urdjup av vishet och kunskap, som vi aldrig kan pejla. Men den som mött den levande Guden, han vet att Gud alltid har rätt. Han tilltror sig inte att mästra Gud. Han ställer inga krav. Han tackar i stället för att allt vilar i Guds hand, för att Gud vet och kan och gör det som vi aldrig fullt kan fatta, men som vi vet flödar fram ur hans godhets källa.

Och så ger Paulus en av de kortaste och mest innehållsrika beskrivningar som någonsin givits av Skaparens verk med oss. Av honom är allting. Utan honom funnes bara tomma intet, det som inte ens är ett tomrum. Ur detta intet har vi kallats fram. Genom honom består allting i dag, endast därför att han varje ny sekund håller det vid makt, han som låter våra pulsar slå och våra medvetande fungera. I det ögonblick han drar sin hand tillbaka, är vi icke mer. Och här lever vi nu också till honom, ständigt på väg mot det stora mötet, där det skall bli uppenbart vad vi gjorde av det liv som han gav oss – om vi som levde av honom, genom honom och till honom också har levat med honom och för honom.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar, Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk, All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt

Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER:Nya Testamentet Romarbrevet